

НАУКОВІ ТЕОРІЇ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Стабілізація і ефективний стійкий розвиток агропромислового виробництва можливі лише на основі постійного оновлення основних засобів і відновлення в розширеному обсязі спожитих в процесі виробництва оборотних коштів за рахунок раціонального використання відповідних фінансових ресурсів підприємств, що забезпечує підвищення економічної ефективності як інвестицій, так і всього виробництва. Тому особливе значення має теоретичне обґрунтування тієї стадії, коли підтримка оптимальних темпів економічного зростання вимагає відповідного інвестиційного забезпечення, пріоритетом якого на сучасному етапі є інноваційний сектор як середовище генезису і освоєння нових знань.

Питанням інноваційного розвитку і його інвестиційного забезпечення значна увага приділяється провідними ученими-економістами. Основу наочно-теоретичного пояснення інвестування інноваційних перетворень, що відбуваються в економіці, поклали роботи: П. Буагільбера, Т. Веблена, Дж. Д. Гелбрейта, Дж. Даннінг, Дж. М. Кейнса, Дж. Ло, Т. Мана, Д. Мілля, А. Маршала, К. Маркса, М. Портера, П. Самуельсона, А. Сміта, Дж. Тобіна, І. Фішера, Е. Хансена, Р. Харрода, Р. Хікса, А. Шпітгофа, Й. Шумпетера Д. Юма і ін. Слід зазначити, що теоретичні і прикладні дослідження ролі інвестицій і інновацій в економічному розвитку зосереджені в рамках традиційних шкіл, приватних концепцій, парадигм окремих дослідників, яких доцільно розглянути, враховуючи хронологію їх виникнення. Аналіз поглядів класиків світової економічної науки дозволяє встановити значущість інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності і його ролі в економічному розвитку.

За умов постійного загострення світової конкуренції на ринках товарів та послуг особливого значення набуває точне визначення стратегічних пріоритетів розвитку країни. Особливості сучасного етапу розвитку, коли основою конкуренції все більше стає створення і накопичення знань, розвиток нових, більш складних і капіталомістких технологій і техніки, створили ситуацію, коли жодна країна не може досягти лідерства в усіх або хоча б у переважній більшості галузей економіки.

Інноваційна діяльність країн та окремих компаній зумовлюється, як правило, не стільки бажанням отримати додаткові доходи від тих її видів, де вони є лідерами, скільки небезпекою втратити набуті технічні та технологічні переваги або належну їм частку світового ринку [4, с. 99]. Для того, щоб зберегти ці переваги суб'єкти світової конкуренції змушені постійно розвивати інноваційні процеси, оскільки практично всі досягнення досить швидко перестають бути монополією якогось одного виробника.

З іншого боку інвестиційний процес, як багатовекторне поняття, характеризується світоглядними, методологічними та прикладними аспектами.

Глибоке розуміння цих аспектів є принципово важливим для вирішення як теоретичних, так і практичних питань [2, с.39].

Теорія інвестицій повинна науково аргументувати об'єктивні основи інноваційних процесів, що стимулюватимуть економічне зростання. Дана теорія має розкрити економічну природу й еволюцію інвестицій, їхню функціональну роль і мотиви утворення, вплив на економічні процеси. З огляду на це можна вважати, що теорія інвестицій є складовою частиною загальної економічної теорії, одним з її структурно відокремлених розділів. Вона вивчає суть і види інвестицій, економічний механізм регулювання інвестиційної діяльності, об'єктивні засади розвитку інституціональних інвесторів, формування інвестиційної політики та її вплив на інноваційний розвиток [1, с.54].

В Україні з переходом до ринкової економіки термін «інвестиції» набув досить ширшого поширення. Проте тривалий час інвестиції ототожнювалися з капітальними вкладеннями. Початок ринкових перетворень в Україні зумовив реформування підходів до аналізу інвестиційних процесів, у тому числі й інноваційної діяльності, посилив інтерес до результатів наукових досліджень у країнах розвинутої ринкової економіки.

Для розроблення наукових основ управління інвестиційною діяльністю в умовах ринкової трансформації економіки України необхідні ретельний аналіз та критичне осмислення розвитку сформованих у світі підходів до активізації інвестиційної діяльності, з точки зору їхнього застосування відповідно до завдань поточного моменту.

Провівши ретельні дослідження теоретичних підходів до аналізу інвестиційної діяльності із теорій різних авторів можна виокремити особливі складові національного інвестиційного потенціалу, вплив на які з боку держави дає змогу керувати інвестиційними потоками і обирати пріоритетні галузі інвестування. До таких основних складових належать:

1) політична (політика держави щодо національної економіки, визначення стратегічних національних пріоритетів; зовнішньоекономічна стратегія освоєння світових ринків; політична ситуація у світі; ступінь політичної інтеграції в певні блоки та угруповання; ступінь захищеності економіки, національна безпека; політичні рішення міжнародних організацій; політика уряду щодо екологічної безпеки);

2) економічна (макроекономічні показники розвитку; стан грошово-кредитної сфери; національні економічні переваги; розвиток факторів виробництва (кваліфікована робоча сила, природні ресурси й капітали); розвиток допоміжних і супутніх галузей; стан внутрішньої конкуренції; місце країни в міжнародному поділі праці; рівень розвитку транснаціональних зв'язків; експортний потенціал країни);

3) соціальна (стан та потреби соціального розвитку; соціальний рівень розвитку суспільства; рівень кваліфікаційної підготовки робочої сили; доступ до факторів виробництва);

4) екологічна (забезпечення стану навколишнього природного середовища та екологічної безпеки з метою сталого розвитку економіки країни);

5) інноваційна (стимулювання науково-технічного прогресу й активізація інноваційного розвитку економіки країни; впровадження новітніх, низьковідходних, безвідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів);

б) інституціональна (інституціональна будова суспільства; правова база; розвиток ідеології; менталітет нації; вплив певних лобістських груп на уряд країни і т.п.) [5, с.78].

Перелічені складові можуть бути застосовані відносно країни та окремого регіону, з урахуванням специфічних чинників та базуватися на моделі конкурентних переваг, що в кінцевому підсумку зводиться до врахування всіх визначальних складових національного суспільно-економічного потенціалу, як основи формування стратегії інвестиційної діяльності. Таким чином, вплив на вказані складові з боку держави дає змогу управляти внутрішніми та іноземними інвестиційними потоками.

Отже, підбиваючи підсумок аналізу теорій інвестицій у досить тривалій динаміці їхнього розвитку можна узагальнено відмітити, що в системі організації й функціонування підприємств і великих інтегрованих формувань АПВ вони відіграють основну роль. Будь-які стратегічні програми по зміні структури виробництва й випуску нової сільськогосподарської продукції, створенню нових споживчих, у тому числі продовольчих, ринків вимагають, насамперед, інвестицій, тобто фінансових і матеріальних вкладень у розробку й освоєння нових проектів, придбання або модернізація устаткування, будівництво (реконструкцію) виробничих приміщень, житлових будинків, об'єктів соціальної інфраструктури та підтримку сформованого ритму раціональної діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент – К.: Эльга – Н.: Ника-Центр, 2002. 232 с.
2. Бутаков А. А. Инновационные процессы в интегрирующих структурах. Экономист. 2005. № 7. С.39-51.
3. Лаврук В. В. Інвестиційне забезпечення інноваційних проектів в агропромисловому виробництві: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Лаврук В. В. Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. 377 с.
4. Інвестиційна та інноваційна діяльність [Текст] : монографія / Кузьмін О. С., Князь С. В., Тувакова Н. В., Кузнецова А. Я. Львів: ЛБІ НБУ, 2003. 233 с.
5. Саблук П. Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання. Економіка АПК. 2008. №9. С.8–12.

Майорова І.М. д.е.н., професор
Азовський морський інститут
Одеського національного університету
«Одеська морська академія»
м. Маріуполь, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУДОХІДНИХ КОМПАНІЙ

За результатами дослідження [1] суднохідна галузь має такі особливості: високі ризики підприємництва в суднохідній галузі, по-перше, ризик технічного